

Г. М. Ш о в к о п л я с (Київ) про родину меценатів і колекціонерів Терещенків та їх участь у дослідженні старожитностей Полтавщини. Повідомлення І. М. Г а в р и л е н к а (Полтава) і О. В. С и д о р е н к а (Лубни) були присвячені нововиявленим археологічним пам'яткам доби кам'яного віку у Поворсклі та Посуллі, які пов'язані з колом наукових інтересів Ф. І. Камінського.

Відзначаючи наукову актуальність доповідей та досить високий рівень організації читань Державним архівом Полтавської області і Полтавським краєзнавчим музеєм, канд. іст. наук, краєзнавець В. Н. Ж у к (Полтава) висловила надію на проведення у майбутньому цілого циклу подібних заходів, присвячених пам'яті відомих полтавських істориків, краєзнавців, археологів, етнографів і музейників — І. А. Зарецького, Л. В. Падалки, І. Ф. Павловського, К. М. Скаржинської, В. М. Щербаківського та ін. Присутні схвально зустріли цю пропозицію.

По закінченні читань їх учасники оглянули виставку епістолярної спадщини Ф. І. Камінського, ознайомилися з експозиціями музеїв Полтави. Зазначимо, що до читань Полтавський краєзнавчий музей видав програму та збірку матеріалів останніх¹. На час проведення читань побачило світ видання наукової та епістолярної спадщини Ф. І. Камінського², здійснене за спонсорською участю приватної фірми «Метоп» і Полтавського наукового товариства краєзнавців.

¹ Пам'яті Ф. І. Камінського (1845—1891)// Археологічний збірник Полтавського краєзнавчого музею.— Полтава, 1992.— Вип. 2.— 98 с.; 12 іл.

² Федір Камінський (1845—1891): Наукова та епістолярна спадщина/ Укл. Т. П. Пустовіт, О. Б. Супруненко.— Полтава, 1992.— 180 с.; 78 іл.

Інтерв'ю директора Канадського інституту українських студій д-ра Ф. Сисина

25 червня 1992 р. діючий директор Канадського інституту українських студій (КІУС), д-р Франк Сисин дав два інтерв'ю Галині Клід для Канадського міжнародного радіо (CBC—RCI).

У першому з них, в якому розмова йшла про роботу КІУСу та його завдання, Галина Клід підкреслила, що дослідний заклад, який був створений у 1976 р., у сторіччя горезвісного «Емського указу», є чи не єдиним центром з україністики в Канаді, що координує зусилля багатьох учених, які займаються цієї проблематикою. За 16 років свого існування інститут перетворився на важливий центр дослідження як України, так і життя українців у Канаді.

Д-р Франк Сисин, охарактеризувавши КІУС, його складові частини й напрями діяльності, конкретніше спинився на роботі інституту в нових умовах — радикальної зміни політичної карти світу. Усвідомлюючи нескординованість потоку відомостей і новин з України та стоячи перед фактом безупинних запитів про них як від західних засобів масової інформації, так від урядових кіл, КІУС змушений був взяти на себе до певної міри ще й функцію інформаційного бюро, розповсюджуючи по всій Північній Америці різного роду матеріали про Україну та події, якими вона жила. Наголоївши на тому, що КІУС є також посередником між науковцями України рештою світу, внаслідок чого зв'язки з науковими установами й окремими

вченими-україністами розширюються і поглиблюються, д-р Сисин навів конкретні приклади такої співпраці з Інститутом археографії в Києві та з Інститутом слов'янських досліджень у Москві.

Важливою подією у житті українців Канади було відзначення 100-річчя їх поселення у цій країні. Цю дату відзначив також й Інститут. Він, зокрема, організував конференцію з канадсько-українських взаємовідносин, опублікувавши до ювілею свій проект «Нова» (програму для двомовних шкіл), ряд монографій і працю Ореста Мартиновича про українців у Канаді до 1924 р.

Д-р Сисин, говорячи про плани інституту, розповів про роботу по схваленню англосовієтського проекту «Енциклопедії України», яку здійснює невелика група працівників КІУСу під керівництвом д-ра Струка. Він наголосив, що останні три томи мають з'явитися в світ у 1993 р.

Знаючи про ту зацікавленість, що викликають у науковців з-поза меж Канади стипендійні програми й фонди підтримки різних проектів, якими інститут розпоряджається кожного року, д-р Сисин розповів, з чого вони формуються та які головні критерії існують для отримання стипендії чи дотації.

Підтвердивши, що україномовна частина видавництва КІУСу переводиться в Україну, д-р Сисин пояснив, що тепер набагато легше буде редагувати і видавати книжки українською мовою, ніж на Заході. Один з майбутніх проектів — це видання найкращих англосовієтських праць українських істориків в перекладах.

У другому інтерв'ю (про роботу Центру досліджень історії України ім. Петра Яцика) Галина Клід відзначила добру волю цього пана з Торонто, який у 1989 р. подарував мільйон доларів на заснування цього закладу.

Директор Центру ім. П. Яцика д-р Сисин розповів слухачам радіопрограми про історію заснування та про головні завдання закладу. Говорячи про важливість видання в цьому Центрі «Історії України-Руси» М. Грушевського, він сказав, що п'ять томів її уже перекладено англійською мовою, два томи мають бути опубліковані, якщо не до кінця 1993 р., то на початку 1994 р. Повністю праця має бути здійснена протягом наступних 8—9 років.

Крім цієї фундаментальної праці Центр ім. П. Яцика, підкреслив д-р Сисин, розпочинає видання серії англосовієтських монографій. Деякі з них будуть перекладені на англійську, як, наприклад, україномовна праця д-ра Я. Д. Ісаєвича зі Львова про братства, книжка німецькою мовою Кучабського про Галичину в часи визвольних змагань чи праця канадської вченої д-ра Ольги Андріївської про українські політичні партії та український рух від революції 1905 р. до Першої світової війни.

Центр також виділяє ряд стипендій і дотацій на опрацювання різних проектів науковцям України та Заходу; організовує конференції (як, наприклад, міжнародна конференція з питань Хмельниччини, що відбулася в 1991 р. у Дніпропетровську). Зауваживши, що зараз на Україні хвиля патріотичної ейфорії захлиснула наукові потреби, д-р Сисин підкреслив, що саме тому Центр мусить думати, власне, про конкретну науку. Більш детально він спинився на співпраці Центру з науковими установами України та інших країн світу, яка проявляється у проведенні наукових конференцій і, зокрема, у розпочатих спільних виданнях в Україні. Одним з них є книжка «Торгівля на Україні»; у планах — публікація праць західних учених про Україну. Перша з них — двотомник покійного проф. Івана Лисяка-Рудницького.

Підсумовуючи розмову, д-р Сисин наголосив, що, на його думку, переклади праць західних учених на українську мову є дуже важливі. Існують певні надбання української історіографії, яка творилася тут, не скута догмами і постулатами режиму, й досі ще не доступна в Україні. Необхідно дати можливість ознайомитись з ними. В перспективі також — спільний проект разом з Інститутом суспільних наук у Львові та Інститутом слов'янських досліджень у Москві видати джерела про українську історію у московських архівах (які є і, напевне, залишаться там).

Крім того, Центр має далекосяжні плани підготувати і видати у майбутньому багатотомну історію новітнього періоду — від XVI до XX ст. Очевидно, що такі наміри не втіляться відразу, вимагатимуть розробки фундаментальних (за обсягом і в часі) наукових монографій з недосліджених досі тем. Це буде під силу Центру ім. П. Яцика, бо він має діяльну співпрацю з Україною.

І. А. Стоянов (Болгарія, Софія)

Наукова конференція «Слов'янофільство і русофільство — історичні корені, розвиток і роль в сучасному світі»

7—8 травня цього року в Софії проходила наукова конференція «Слов'янофільство і русофільство — історичні корені, розвиток і роль у сучасному світі», організована громадськими установами болгарської столиці, що очолюють рух за дружбу з Україною, Білоруссю, Росією, всіма народами СНД.

Учені Інституту історії та інших гуманітарних установ Болгарської АН, викладачі Софійського та Великотирновського університетів, гості з Польщі, України, ЧСФР прочитали понад 50 доповідей переважно з історичної тематики. Відкриваючи конференцію, директор Центру досліджень Росії та СНД проф. Д. Ф і л і п о в висловив думку про те, що слов'янофільство важко піддається науковому визначенню через багатоаспектність цього явища, яке слід розглядати як вияв абстрактної ідеї. Мета конференції — дати об'єктивну оцінку слов'янофільству, сприяти очищенню цього поняття від різного роду нашарувань та невластивих йому конотацій.

Основну доповідь на пленарному засіданні зробив акад. В. Х а д ж и н и к о л о в, який на широкому історичному фоні показав передумови виникнення слов'янофільства в Болгарії, проаналізував неоднозначний шлях його подальшого розвитку, обумовлений складністю подій, суперечливим характером політики деяких держав, зокрема Росії. Спроба показати ці явища у всій їх складності була зроблена в цікавій, насиченій фактами доповіді чл.-кор. Болгарської АН І л ч о Д и м і т р о в а.

Висвітленню складних питань української історіографії і слов'янофільства в працях учених нашої держави була присвячена доповідь чл.-кор. АН України П. С. С о х а н я. У виступах Н. Я н і н о в о ї та К. В е ч е в о ї були проаналізовані релігійні й політичні течії, ідеї, поширені серед східнослов'янських народів протягом XV—XVII ст.

У численних виступах обговорювалися такі малодосліджені теми, як, зокрема «Слов'янський собор в Софії в 1910 році» (Є. Л а з а р о в а), «Росія в політиці Консервативної партії Болгарії» (Й. Г е ш е в а), «Рус-